

Deteksjon av ringformede fotgrøfter i høyoppløselige satellittbilder av jordbruksområder

Øivind Due Trier (NR), Anke Loska (Riksantikvaren),
Siri Øyen Larsen (NR) og Rune Solberg (NR)

Samarbeidspartnere:

Riksantikvaren (også finansiering)

Norsk Romsenter (også finansiering)

Vestfold Fylkeskommune

Kulturhistorisk Museum ved Universitetet i Oslo

Disposisjon

- ▶ Bakgrunn
- ▶ Metoder
  - Lokal kontrastforbedring
  - “Template matching”
  - Klassifikasjonsforsøk
- ▶ Resultater
- ▶ Konklusjon

CultSearcher

- ▶ Programvare for semi-automatisk gjenkjenning av mulige kulturminner
- ▶ Jordbruksområder
- ▶ Jordfargespor
- ▶ Vegetasjonsspor
- ▶ Ringformede mønstre – kan være fotgrøfter etter gravhauger og -røyser

Quickbird-bilder

Snitt gjennom fotgrøft som har vært rundt en gravhaug fra bronsealderen

Detalj fra Lågendalen

RGB

2,4 m

Nær-infrarød

2,4 m

Pankromatisk

0,6 m

Hvor leter vi?

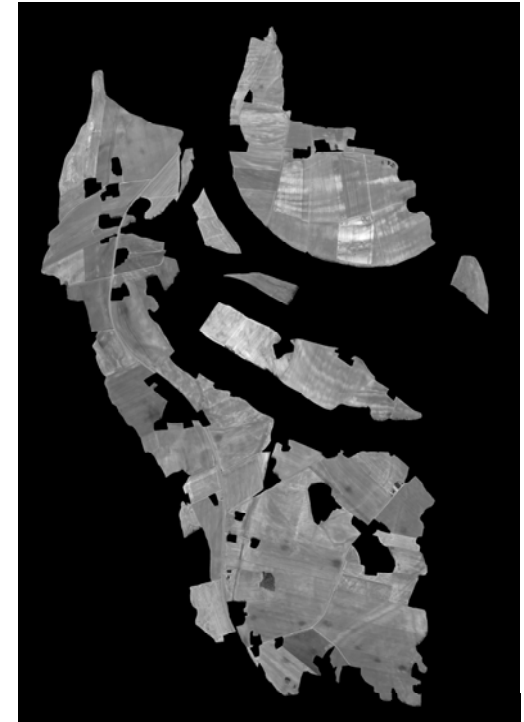
- ▶ Vi ser bare i jordbruksland

×

=

Testdata

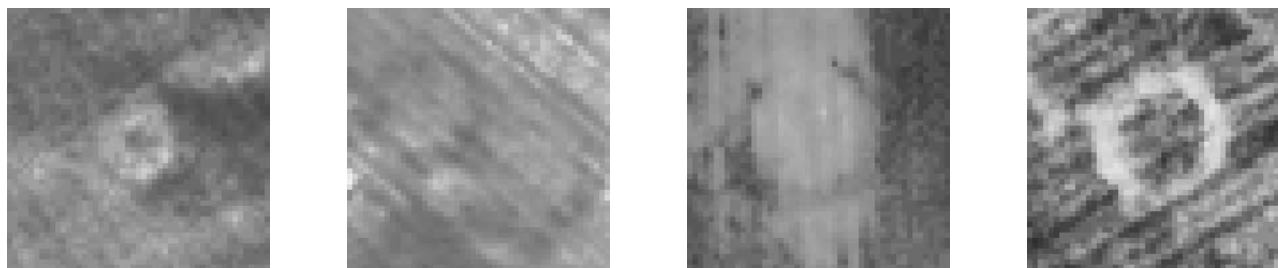
- ▶ Tilsammen 35 ringer i de to bildene:
  - 15 sterke ringer (lett synlige)
  - 10 ganske sterke ringer (moderat synlighet)
  - 10 svake ringer (vanskelige å se)
- ▶ Ringene ser veldig forskjellige ut:
  - radius,
  - tykkelse,
  - gråtoneintensitet,
  - grad av fullstendighet,
  - kontrast til den lokale bakgrunnen

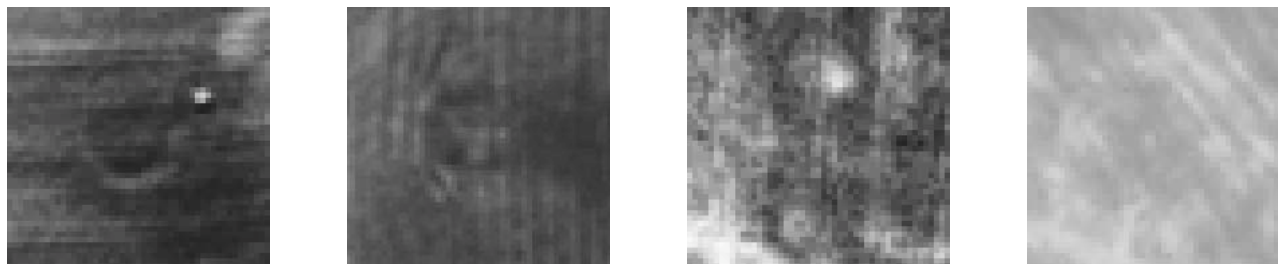

Eksempler på ringmønstre

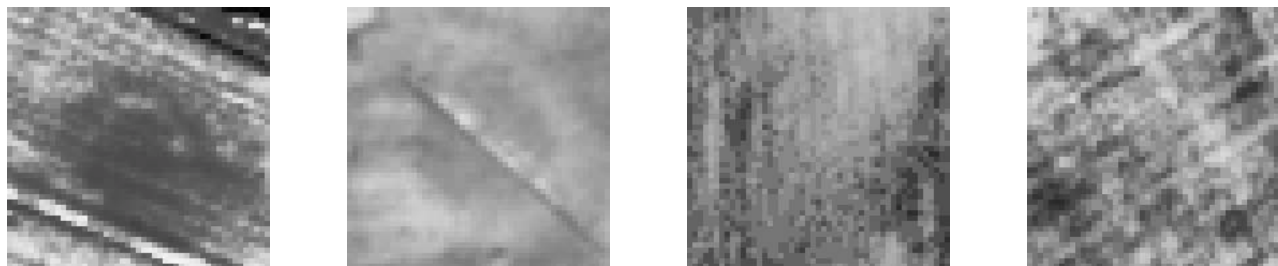
**Sterke
ringer:**

**Moderate
ringer:**

**Svake
ringer:**

Kontrasten har blitt justert for å fremheve ringene

Lokal kontrastforbedring

- ▶ Pikselperdien $p_{CE}(x, y)$ i det kontrastforbedrede bildet er beregnet som

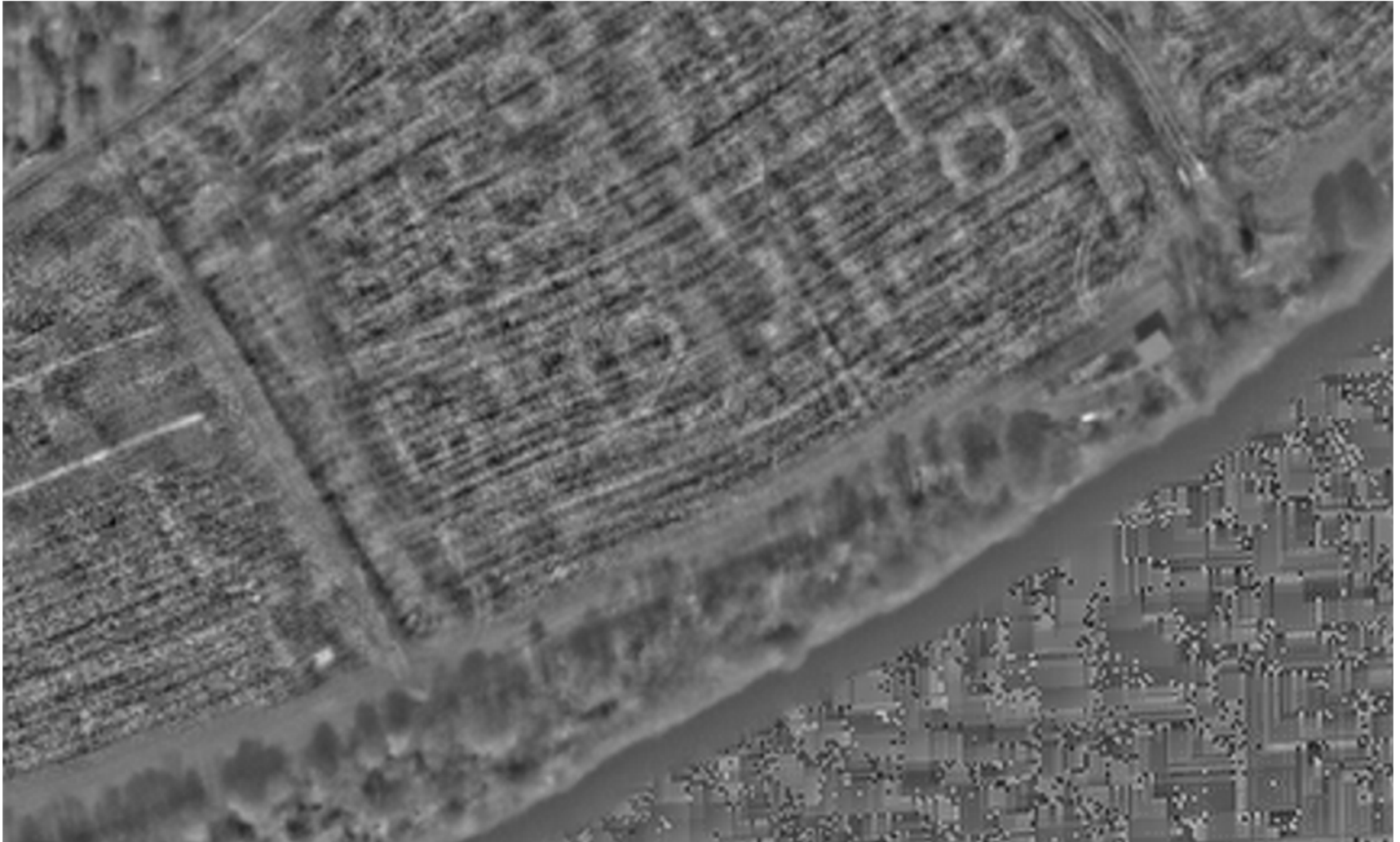
$$p_{CE}(x, y) = \frac{p(x, y) - \mu(x, y, N)}{\sigma(x, y, N)}$$

i et $N \times N$ område sentrert på (x, y) .

- ▶ Oppnår samme lokale kontrast over hele bildet.

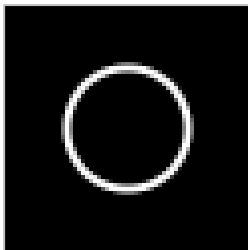

Lokal kontrastforbedring

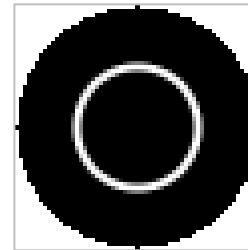

”Template matching”

- ▶ Et ringfilter konvolveres med bildet
- ▶ Korrelasjonsbilde: pikselverdien indikerer hvor bra ringfilteret passer med bildet når filteret er sentrert på den respektive posisjonen

Kvadratisk kant

Sirkulær kant

Hvordan finne mulige ringer?

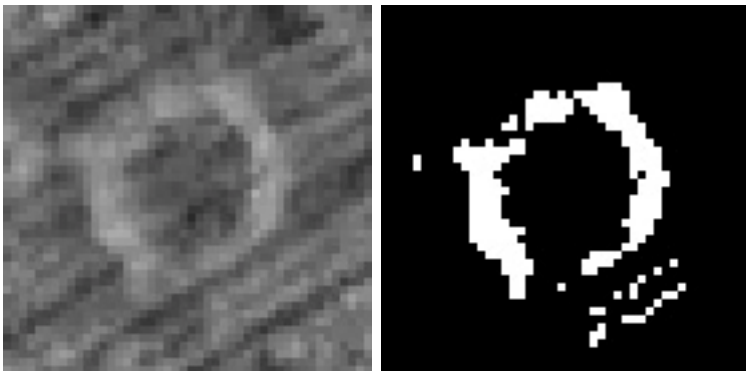
- ▶ Posisjoner med høy korrelasjon
- ▶ Terskel τ :
  - Korrelasjonsbildet $> \tau \Leftrightarrow$ lys ring
  - Korrelasjonsbildet $< -\tau \Leftrightarrow$ mørk ring
- ▶ Terskelen τ kan justeres av brukeren
  - Påvirker antall deteksjoner av virkelige ringer i forhold til antall falske deteksjoner

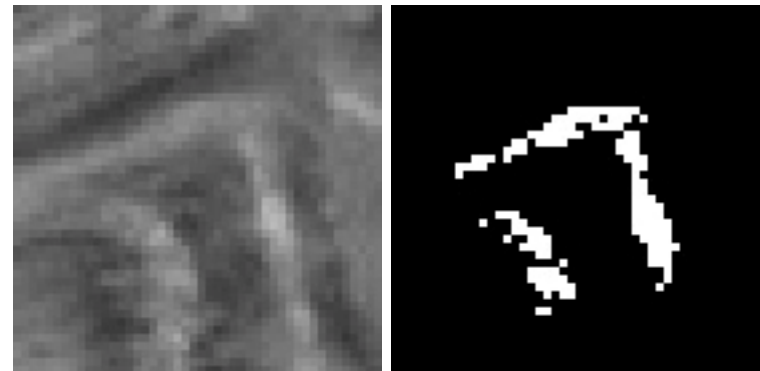
Klassifikasjonsforsøk

- ▶ Fins det egenskaper som kan skille falske positive fra virkelige ringer?
- ▶ Egenskaper fra $4r \times 4r$ utsnitt (pankromatiske + binære) av ringkandidater

Virkelig ring

Falsk ring

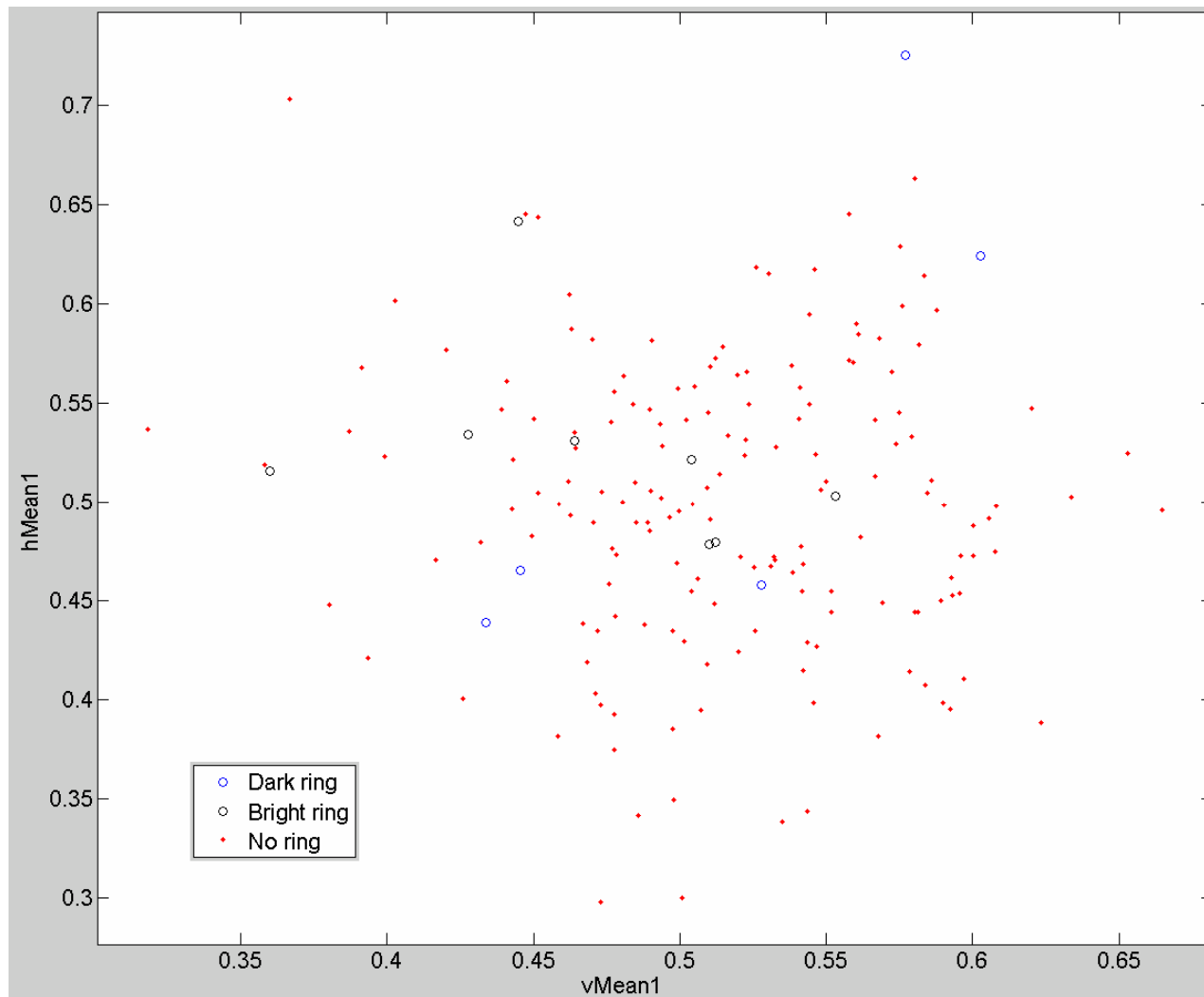

Klassifikasjonsforsøk

- ▶ Egenskaper:
  - Ringdekning: overlapp mellom binært utsnitt og binær versjon av ringfilteret
  - Tyngdepunktet til binært utsnitt
  - Hu moment invarianter
  - Real weighted Fourier moments
- ▶ Beslutningstre-klassifikator
- ▶ Resultatene taler ikke til fordel for bruk av klassifikator

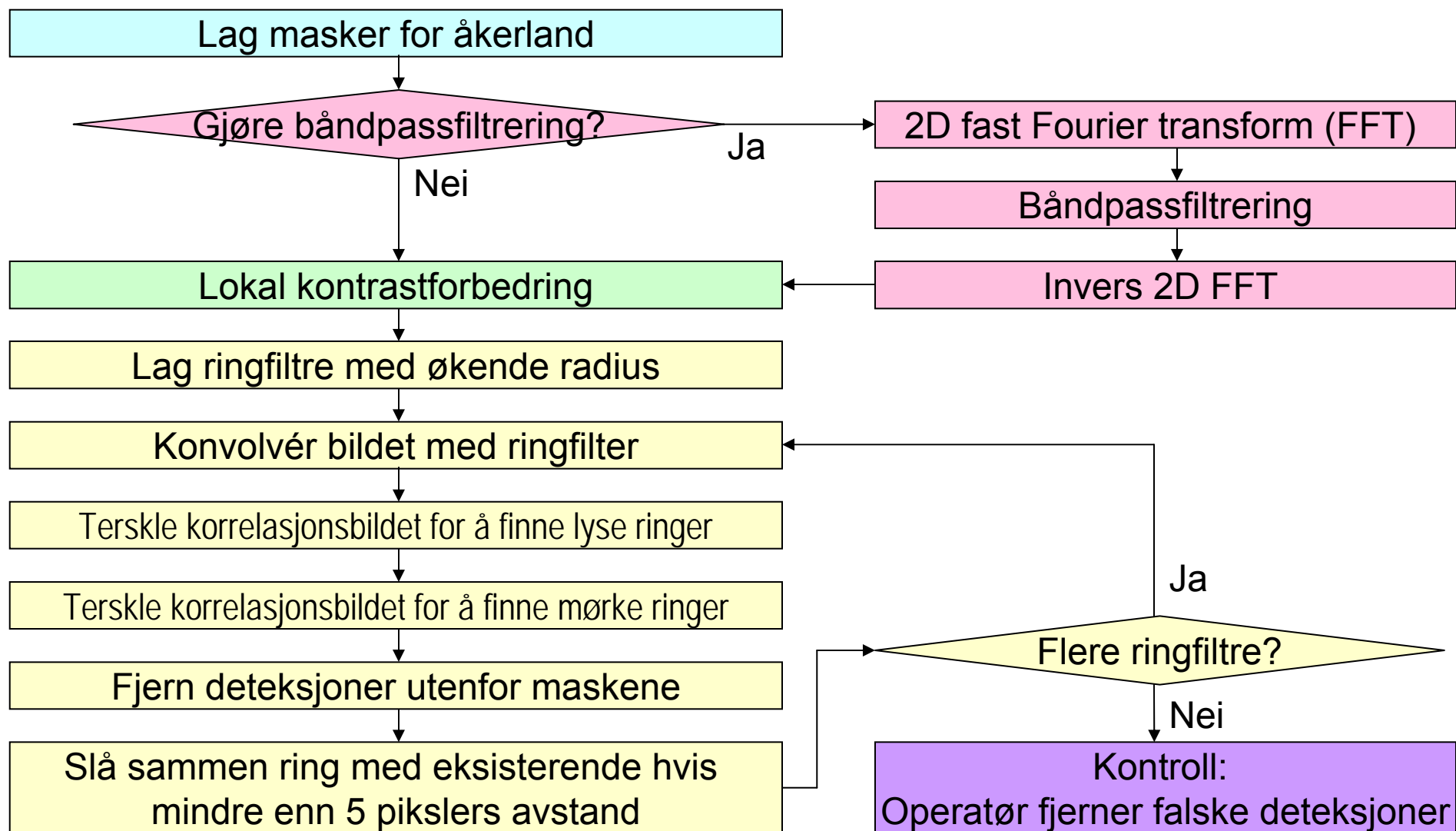

Scatterplott

Flytskjema for algoritmen

Resultater

bånd pass	korr. terskel	sterke ringer	mod. ringer	svake ringer	sanne ringer	falske ringer
nei	0,30	11	5	0	16	450
nei	0,33	11	5	0	16	109
nei	0,35	10	2	0	12	39
nei	0,40	8	0	0	8	3
ja	0,35	12	3	0	15	174
ja	0,38	11	2	0	13	48
ja	0,39	10	2	0	12	31
ja	0,40	9	1	0	10	12
fasiten		15	10	10	35	

Manuell kontroll

Detekterte ringer

Kontrollerte ringer

**Lyse
ringer**

**Mørke
ringer**

Konklusjon

- ▶ Deteksjon av ringer er utfordrende.
- ▶ Lokal kontrastforbedring
- ▶ Template matching
- ▶ Arkeologer sier at programvaren hjelper dem:
  - Unngår manuell inspeksjon av hele bilder.
  - Lett å fjerne falske deteksjoner.

Takk for oppmerksomheten!

